

ცნობის ფურცელი

სურათებიანი დამატება

დამატების № 233.

კვირა, 4 ივლისი 1904 წ.

ბაზეთის № 2543

მ გ ი მ ა ნ ი ლ ი ს.
(შელოდანი)

- შორის ქვეყნიდან მომავალს მე საყვარს
- ერთხელ მე შეეხედი და მან მაიმო:
- „არის ადგილი მუდრო და მკვდარი,
- „გნახე ტრიალი დიდი უდაბნო.
- „და აი აქ დროით ქვეშისა
- „ზაფხულით რამ ქანდაკება
- „და სელოების დადი კვალი
- „დღემდის მასშა მთლად არა ჰქრება.
- „იმისი სსე გამოქრეველი
- „ამომს: მე ვარო მეუფე ძლიერი,
- „მე მოთრინებდა მრავალი მეუფე,
- „მე მონად მეუბნა მრავალი ერი.
- „ოზამინდა მჭეან სსხელად,
- „მე მუგარ მე ხელში მხალი და ძალა,
- „მადლა მეუბნა მონობის დროსა,
- „მის ქვეშ ბუერ ცრემლმა დათქარდა!
- „მეფეთ-მეფეთ და ხელმეფეთ
- „ყოველის დროის, უოკელ ვამის!
- „შეხედეთ ჩემს დაღს სქეებს: --
- „გამკეთებელი ვუბე თუ რისა!
- „უდაბნო მკვდარი, უდაბნო მშრალი,
- „სინეშე... მადლა ცა ცარცელი
- „და ამ ბუნების უტრეას კუბოში
- „ჰქრება ქანდაკის ამოხსნა!“

ა. კვალაშვილი.

ვა სული განთიადისს დედის ხელზეზე, რომელსაც ავადმყოფობაში არ აშორებდა თავის დიდრონ, თითქოს გაცვირგებულ და ტანჯულ თვალგებს. ფრთხილად დააწვინა ფსომ თავის ერთადერთი შვილი ბალიშზე, ფრთხილად, სიყვარულით დაუბუბო თვალგები, სხეულო ხელ-ფეხი, ვადაფარა ტანზე ზეწარი, ჩამოჯდა ლოგინზე და დაუწყო მის გათვორებულ, მკვდარ, დაწყნარებულ სახეს ცქერა. უცრემლოდ, გაუნძრევლად დაპყრებდა შვილს, რომელიც თითქოს გაამშვიდებინა და გაალომაზა სიცილით, ვერ სცნობდა ამ დამშვიდებულ, მაგრამ თითქოს მომომიზარე ტურებს; თავიც თითქოს დაუბატარავდა. დედა იჯდა და უცქეროდა, უცქეროდა დაუსრულებლად.

გიორგობისთვის მკრთალმა მზემ ამოაკო თავი და მკრთალად შემოაშუქა ოთახში. სხეები მოხვდა ბავშვის სახეს. ფასო შეკრთა. მოგინენა, თითქოს ბავშვის სახეს გამოხდა სინათლე, მაგრამ სწრაფად მიხვდა, რაშიაც იყო საქმე. სანქაროდ აღვა, გააღო ფანჯარა და ღრმად შეისუნთქა ჰაერი.

„შვილო, შვილო, გულხარებელო, უბედურო შვილო...“ — წარბისთქვა მან და წასქდა ქეთინი.

მეორე ოთახში თეიმურაზს ჯერ კიდევ ეძინა.

დამლეც აპრილის თბილ, საამურ სადამოს, შვის ყურებე ოდის წინ გაშლილ ხალიჩზე, იჯდა ფასო და მზიარულად ეთამაშებოდა პაწია ფუნჯულა ბავშვს. ბავშვი ხარხარებდა და უფართხუნებდა მსუქან ხელგებს ლოკებზე. ხან-და-ხან წამოიწყო, აღდგებდა, მოეკიდებოდა კისერზე და უვლიდა ირგვლივ. ფასო კი ვაბრწყინებულს სახით აშველებდა ხელგებს აქეთ-იქიდან, რომ არ დაეცემულიყო ფუნჯული. ხან გამოეც.

კორეზონდენტები ააღუსთან მომხდარ ბრძოლის უფურებენ.

დახეაშავე

(მოთხრობა გულის ცნობებებიდან)

(გაგრძელება)

თითქმის თვი-ნახევრის ებრძოდა სიკვდილს ნელიად, უსიტყვოდ პატარა კეიზო და უსიტყვოდ, წყნარად განუტე-

ლებოდა სრულიად და ხელგებ-გაწეული უქაბოდა ბავშვს თავისკენ. ბავშვი, პირ-დაღებული, თვითი, ფართო წინა კბილების ჩენით, გაცინებულს თვალგებით, სერიოზულად წაიწყვედეს დედისაკენ, მაგრამ პაწია მსუქანი ფეხები ვერ იმაგრებდნენ, ეშლებოდნენ და მიმედ დაეშვებოდა ძირს, ფასო კი ამ ოდის სწრაფად მიაშველებდა ხელგებს, იყვანდა ჰაერში, იხარებდა და ჰკოცნიდა ბავშვს გულში, კისერში. ბავშვი ხარხარებდა, კროკინებდა.

თეიმურაზს დაბრუნდა სამუშაოდან, ჩამოა ხარები ეტოში და ამოსწია ცოლსთან ერთად. დანაშაუ...

*) ის. „დახეაშავე“, № 231, 1904 წ.

ბაღდადის ვარი რუსების მოსტყევადად სავანებოდ გამართულ შეიგებებში მადის.

ნოდა ბავშვს და, მივიდა თუ არა, მაშინვე იყევანა და აის-როლა ჰაერში.

— ბა, ბა, ბა! — იბახოდა ბავშვი ხარხარით.

— ე, ბაბაო, ჩივა, — გმყურება? — უთხრა ცოლს გახარე-ბულში. — აბა, ბაბავ, ერთი კილო დამიხახე, ერთი კილო, ჰე, — ეუბნებოდა ბავშვს აღერსით. — აბა, გამომართვი! — მიაწოდა ბავშვი ისევ ცოლს, როცა იჯერა გული აღერსით. — წავიღ, პირს დაივებან, დავფარცხებ თლა ქვედა ყანა... ვახშაში ჩქარა... ხელო იმ დასაქცევი უნდა წვეიდეო, მამიებელთან, ამისთა-ნა მუშაობის დროს...

— მე არ მივალ, რა მინდა?... ბაღანას ვერ დეტეფე — მიუგო ცოლში.

— აბა, არ იქნება, შენც ხარ დაბარებული... ვერ მომი-ფიქრებია, რა საჩქე უნდა იყოს, ყველა გადასახად დროზე ვიხთი. მამასახლისი არ უკრავ თავს, არც ღირსია ყახძი, და აწიხა თუა, არ ვიცი.

— ჩავალთ და ქე შევიტყობთ: ამისთავის ციმიზიში არ გაგვავსანიან, — მიუგო ქმარს ფსომე. ცოლ-ქმარს ორივეს გაეცინა.

— ვინ იცის, ვგება ქე გაგვიციმიზრონ, ნიკოლოზო მა-მასახლისის დრომ არ უკრავ თავს; რას იტყვი, ბაბავ, ა, შენ? — იხუმრა თეიმურაზმა.

— მომეცი ბაღანა, წიი, პირი დეიბანე და მერე მოი ისევე; დამიკეე, ვახშამს გამევიტან! — უთხრა ქმარს ფსომე და გაუწია ხელები ბავშვის გამოსართმევად, რომელიც ემო-ტინებოდა თეიმურაზის გრძელ წვერ-ულეცაშებს. თეიმურაზმა აუჭარბებლად გაინთავისუფლა თავი პაწინა ბრკეკლებიდან, აიკოცა ბავშვს, გაუტინა ცოლს და მხიარული წვიდა პირის დასაბანად.

იღოავე წასანდელად მომზადებულ ფსოს ექირა ბავ-შე ხელში, ეღერებოდა და თანაც ელაპარაკებოდა თავის მებზარ მიხეც პართას:

— ასე, მართა, რეზა გიკვირს, რომ მიქირს ბაღანას მოკლავა.

— ა, ღვთის წინაშე, არ მიკვირს: ბაღანას კი არა, ძალიან ლე შეგწოვა კაცი, მარა პირველში დანახეც კი ეჩარებოდ... ახლა საოამომი დარეიხაც კი გიკვირს.

ახლა სიკოცხლს მიჩრჩინია, — სთქვა ფსომე და მიკრა ბავშვი გულზე. — იცი, რა გითხრა, მართა: უნუგეშოთ არ დატეხის თურმე დიქრთი კაცს... ჩემი ეფოზო რომ ისე უბე-დური იყო, იგი რომ გამასხენდებო... ფსოსს მოადგა ცრემლები თვალზეზე და მსურაფლ გადახეცია ბავშვს; როცა ასწია თავი მაღლა, ცრემლები აღარ ჰქონდა. — დიქრთმა ნუგეშით მომიღვინა მგონია აი ბაღანი და... თეიმურაზიც გამეიცვალა.

— იგი რომ გამეიცვალა, იგი გახარეს შენ; გიყვარს და იმიხა გიხარია.

— მიყვარს... არ ვიცი, ვგება ასეც იყოს, მარა კაცს რომ დიქრთავას, დამიანს — იგი მახარებს. უმფრო მისდა მა-ხარებს, მართა, ნამეტარი დიდგული იყო და არის ახლაც. — სთქვა ფსომე და ცოტა ფიქრის შემდეგ დაუმატა: — თავის მე-ტი არა-კაცი უყვარს... — ფსოს სიყვარულით დაიქცერდა ბავშვს და დლონებით განაგრძო, — ახლა იმის მჯავრი მაქ, თუ როისმე შეიტყო მართალი ამბავი, ცოცხალს არც ერის არ გადაგვარენს. ჩემ თავს არ ეჩივი, ეფოზოს მერმე არც მინ-დოდა თავი ცოცხალი, მარა ყორიფული ღვთის ნება, ნამ-დვილით რაცხა განსაცდელი კიდე მიწერია, რაცხაიხა კი ვარ განრეილი ამ ქვეყანაზე, რეზა, — იგი აღარ ვიცი თვარა. მე ბაღანაიხა მეწინაია...

— ოჯო, ამ ბაღანას არაკაცს არ მოვაკლებ. მაგის ჯავრი ნუ გაქ შენ. ჩემი იაკითისი მონათლული რომ არ იყოს, თქვენ თუ მოგატლდებ, მაგის მქალს ყოველივის ვი-შონი. — ხომ, ბებია, ხომ? — გაუტინა მართამ ბავშვს და აიკო-ცა. ბავშვიც კრაკინით და სიცილით ემოტინებოდა მის და-პრანქულ ლოყებს მსუქანის, ფუნთუშა ხელბოთი.

სახლში შემოვიდა თეიმურაზ გაწითლებული, გაოფლია-ნებული სახით, მაგრამ მხიარული. შეხედა თუ არა ბავშვს, სახე კიდე უფრო გაუწითლდა.

— მოდი, ბაბავ, ჩემთან, მოდი, — აიყევანა ბავშვი და შევათამაშე ხელში. — მთელი დღეი რომ უნდა დატეო, ბა-ბავ? — დიქრთს იქოურბოდა... ნატრის თვარე ანეით გუფოთხილ-ლი, მართამ იცოდ, შენი იმედი მაქ — უთხრა მართამ და გაუწოდა ბავშვი.

— შენი დამოწმება მინდა ახლა, თუ იცი?

— არა, ოჯო, რავეჭინდა, — მაინც ვჩივი თვარა, დამა-
ზნია ამ წასლამ და ბალანას დატრებაც არ მინდოდა; მარა
წვეილეთ ამა, თუ ხარ ხაზო-
რი, — მიუბრუნდა ის ცოლს,
რომელიც სველიანის ღმილით
შესტყროდა ქმარს.

— ხაზირი მე კიი ხანია ვარ;
შენ გიცდილი. ღღებ ვააკავე
ბალანაში — დაეკითხა ფსო.

— ამა საღ ვიყავი? ივანი-
კის ხარებს ჩამუხუთქია, და-
პირული მყავს გვერ ორივე.
სუნელი, ფხალი თლა ვაღლუ-
ქამია. ვადეახთიო უნდა ხარა-
ლი.

— ვადეახთიო?..

— ვადეახთიებ, ამა რას
უხამ. ყახახს გუუშვია მზეთ-
ქელი ხარები... ჩემი ხომ არ-
სად იარება? ჩაცმამდი მაინც
დამენახა, წამიხთა ახალი ჩოხა
თლა... მარა წვეილეთ ამა,
არ დავეგვიანდეს. — მან ჩამო-
ისწორა ამოწეული ჩოხის კალ-
თები, ჭაბიერტა, მერმე ვადიგლო მხარზე ყაბაღიხი, ისევ
აიყვანა ბავშვი ხელში და დაუწყო აღერსი. უკებ შერთდა
და მოუბრუნდა ცოლს:

— ნეტაი ცხენი შემიკვებმა შერდა, ფსო, ან მიორე
ცხენი მეშონა და ცხენებით წავსულიყავით. არ მვიღალეები,
თუ იცი?

ფსოს ერთბაშად გაუბრწყინდა სახე. ქმრის ამ ნაირმა
შბრუნველობით თქმულმა სიტყვებმა სიამოვნებით დაიღეღა

— არა, არა, თეიმურაზ, რას ჩივი, რა მომლოაღეს: რვა
ვერს რავე ვერ გვეიარ; მარა... — ის ერთ წამს შეჩერდა და
ისევ ჩქარა განაგრძო, — მარა გუუშვი ივანიკის ხარები, ამას

ივანიშა აპოზიანის ვარისა რუსეთის სიამეგრებზე ანდრესან.

ჯვარი სწერია და ამის კბილა ბალანაი მუუტკა გუუშამ, მიო-
რეც ავთ ხავს... საცოდვევი ყაბახია... ბალანს აფერი უქირს,
ამიყურის, ფხაღზა უყევისიც არის...

მართა მოშორდა იშათ და რაღაცას ფუსფუსებდა და
აღაგებდა კუთხეში.

თეიმურაზმა შეხედა ცოლს ცივის, უსხივო თვალებით, უკმა-
ყოფილოდ; ამ დროს ბავშვმა გამოსწია მამის წვერებს, რაც
ძალი და ღონე ჰქონდა; თეიმურაზს ეტკინა, მაგრამ მაშინვე
მიიხუტა ბავშვი გულზე და გაიცირა.

— შენ რომ ყოლიკაის ბაბილი ხარ, თვარა კი არაა
სახატევებელი ყაბახი... მარა გუუშოვ, თუ გინდა. ამის კბი-
ლა იყო იგი ბალანა? ამა, მართა, გამომართვი ბიქი, ძალიან
ბიქია, არა? მართალი თქვი, მე მგავს ხომ თლა?.. თვალები
თლა ჩემი აქ და პირის მოყვანილობა; — თეიმურაზმა ჩამოსივა
სახეზე ხელი და ჩახედა ბავშვს თვალებში.

ორივე ქაღმა შეხედა ერთმანეთს. ფსომ დახარა ძირს
თავი და გასწია კარებისაკენ.

— კიი კია, ვინცას ჰგავს, და სხვი რა გინდა? — მიუ-
გო თეიმურაზს მართამ მხიარულად. გამოართვა ბავშვი და
ქიშკრამდის მიაცილა. ცოლქმარმა აქ კიდევ დაკონცეს ბავ-
შვი და ვაუღუნენ შარა გზას. წინ მიღოდა თეიმურაზ, უკან
მისდევდა ფსო. ცოტა ხნის სიჩუმის შემდეგ თეიმურაზ შე-
ჩერდა, დაუცადა, გაუსწორდა ცოლს და გააყვა გვერდ-
გვერდ.

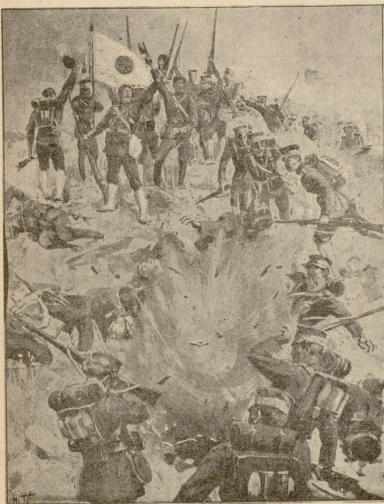
— ქალაქში გამეგვიართ იქიდან. ბალანაიზა რაცხა-რაცხა-
ები რომ გინდოდა, ვიყილოთ. მართაზა მინდა კილო ერთი
საკაბე.

- ძალიან კიაი სტორეთ, — მიუღო ფსომ.
- ერთი სახაბლებე მეც მინდა ვიყილო, თუ შემიკერავ?... —
- რავე არ შეგიკერავ.

— შენ... თეიმურაზს ცოტა ხანს ენა დაება, — შენ ჯერ
არ გეძიროვ შავს? დაეკითხა ის ბოლოს.

— არა, წლამდის არ გეძიროვ, — ფსომ ამოიხენეშა და
დახარა ძირს თავი.

— შენდა არ მინდოდა ჯერ თქვია, მარა გეტყვი ისევე...
ეხეზოხა ღლოღ შეუკვეთე ერთ კაცს და კვირის ამეიტანს, —
უთხრა ცოლს თეიმურაზმა და დაჩქმდა.

კოუტუნჩინის ბრძოლა.
იაპონიის ჯარში საკუთარ ყუმბარის აღფუტება.

მის გულში. გაწითლდა გახარებული, აღვა, მიუახლოვდა
ქმარს და ოღნავის მღვლელობით უთხრა:

— ეჰ, მართლს ჩივი, თეიმურაზ? რაფერ გამახარე. ახლა გინდამც ცოცხალი მყოლოდეს. შეილო... ყოველთვის უჩივოდი, უყვარხარ ბაბას მეთქი.—მან შეხედა ქმარს და დაჩუმდა: მოაგონდა როგორ უძახოდა ის ბავშვს „თავკობალის“. თეიმურაზი თითქო მიუხედა ცოლის ფეხს და მანაც დახარა თავი. ორივეს რაღაც უხერხულობა ეუფლა. სიხუმრე და არღვია ისე თეიმურაზში.

— არა, ბიჭი, ბიჭი, ერმილია რაფერ გეიხარდა?... მაღე სიარულსაც დეიწყებს, მართაც ჩივი, რომ მე მეგავს უფრო: თვალები, პირის მოყვანილობა და ცხვირი თლა ჩემია. პირის ნახევი და ნიკაპი უფრო შენსას მოგავს...—ამბობდა გამხიარულებულ თეიმურაზი.

ნანა ნავაშაძე.

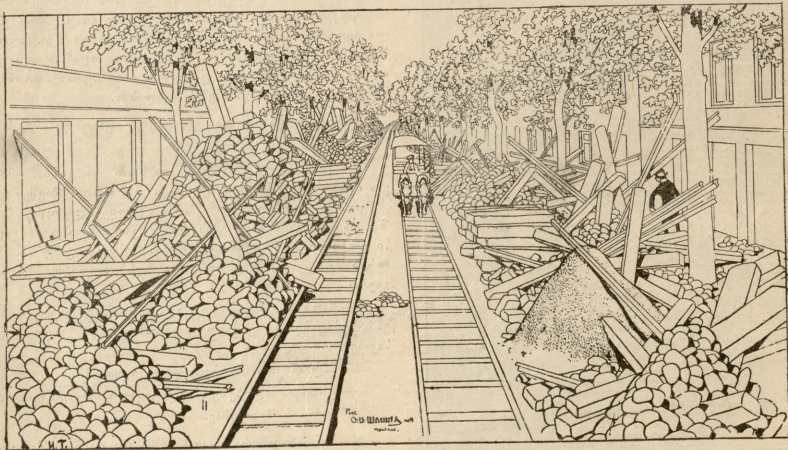
(დასრული ოქტა)

ნ. ნავაშაძე

HT

სიგნები მუშტაიში.

ნ. ნავაშაძე

HT

ტფალისის ქუჩები ტრამვაის ლინეარის დაგების გამო.